

پانزدهمین صورتجلسه کمیته ملی اخلاق زیستی و اخلاق در علم و فناوری

پانزدهمین جلسه کمیته ملی اخلاق زیستی و اخلاق در علم و فناوری روز سه‌شنبه ۹۰/۹/۸ ساعت ۱۶ در محل کمیسیون ملی یونسکو (دفتر دبیر کل) برگزار گردید.

اعضای حاضر در جلسه:

آقایان، آخوندی، اکرمی، قائمی، کاظمیان، میلانی فر و خانمها مهنام و بازافکن
مهمانان حاضر در جلسه: آقایان دکتر سعیدآبادی، ناصری، عصاره، رهنما، اسلامی فر و خانم
مسروری

غایبین: آقایان موسوی، دبیری، زنده دل، بهادری‌نژاد، لطفی، باقری، فرهود، آرامش، خیام
نکویی و عباسی

موضوعات و مباحث مطرح در جلسه:

جلسه با خوش‌آمدگویی جناب دکتر آخوندی آغاز گردید و در ابتدا از حضور مدعوین محترم، دکتر محمد حسن عصاره، دبیر ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب ایرانی و جناب دکتر محسن ناصری، مدیرگروه طب سنتی دانشگاه شاهد و جناب دکتر رهنما که به نمایندگی از جانب دکتر خیام نکویی در جلسه حاضر شدند قدردانی شد و دکتر آخوندی با توجه به درج موضوع تبعات اخلاقی طب سنتی در دستور کار کمیته بین‌المللی اخلاق زیستی و جایگاه و پیشینه ایران در این حوزه توجه کمیته به این موضوع را حائز اهمیت بسیار توصیف کردند. دکتر سعیدآبادی، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو نیز با اشاره به اولویت برتر مباحث مربوط به اخلاق زیستی در فعالیتهای گروه علوم اجتماعی و انسانی یونسکو، بر اهمیت تجزیه و تحلیل این مباحث در کمیته و بررسی آخرین دستاوردهای نهادهای مرتبط با موضوع تأکید کردند و از حضور مهمانان و همکاری اعضای کمیته تشکر به عمل آوردند. سپس دکتر عصاره به سخنرانی در زمینه پیشینه و جایگاه طب سنتی و تنوع روش‌های درمانی آن در ایران پرداختند. ایشان با اشاره به آثار ارزشمندی مانند قانون ابن سینا که به زبانهای مختلف دنیا ترجمه شده و در سراسر دنیا مورر استناد و استفاده قرار گرفته است جایگاه ایران در زمینه طب سنتی و گیاهان دارویی را بسیار برجسته توصیف کردند. ایشان افزودند امروز با ایجاد رشته تخصصی در این رابطه در دانشگاه‌های علوم پزشکی و برگزاری سمینارها و همایشهای

تخصصی مرتبط، ایران می تواند نقش موثر و فعالتری در مجامع بین المللی داشته باشد و با حضور متخصصین با صلاحیت در کنفرانس های بین المللی، حضور ایران پررنگتر باشد. در ادامه دکتر ناصری که کتابهای متعددی را در این حوزه تالیف کرده اند نیز اشاره داشتند که پزشکی رشته ای است که باید اخلاق را در کنار سلامتی حفظ کند. در گذشته پزشک را حکیم خطاب می نمودند که علاوه بر پزشکی با حکمت عملی، تدبیر و مدیریت نیز آشنا بود و با تاکید بر مباحث اخلاقی با سخنان حکیمانه درمان می کرد. ایشان افزودند پایه گذاری این علم در ایران به ده هزار سال پیش، در یونان، هفت هزار سال و در چین به پنج هزار سال پیش باز می گردد که با استفاده از عناصر چهارگانه، آب، باد، خاک و آتش صورت می گرفت. ایشان همچنین به سخنان ائمه و اهمیت موضوع گیاهان دارویی از منظر آنان پرداختند.

در ادامه دکتر اکرمی توضیحاتی در مورد گزارش هیأت اعزامی ایران در هفدهمین اجلاس کمیته بین المللی اخلاق زیستی یونسکو در مورد طب سنتی و تبعات اخلاقی آن ارائه کردند و تأکید کردند که ایران می تواند با توجه به ظرفیت بالایی که در این موضوع دارد به برگزاری کارگاههای آموزشی بین المللی و یا دوره های آموزشی بین المللی در این رابطه اقدام نماید.

دکتر کاظمیان مدیر کل امور پژوهشی و نشر منابع علمی سازمان پزشکی قانونی کشور نیز افزودند جایگاه طب سنتی و ارتباط آن با طب نوین باید مشخص و مسائل حقوقی و قانونی مربوط به آن احراز شود. دکتر ناصری نیز در این زمینه تأکید کردند که مسائل اخلاقی و حقوقی پیچیده ای در این زمینه وجود دارد که لازم است به آن پرداخته شود و در این زمینه کشور در مرحله گذار قرار دارد و شاید چندان مطلوب نباشد که تمام این معضلات به صراحت با سازمان های بین المللی در میان گذاشته شود و باید توجه شود که چنین همکاری چه منفعتی برای کشور دارد. دکتر آخوندی در این زمینه توضیح دادند که کمیسیون ملی یونسکو شعبه ای از یونسکو نیست بلکه نهادی ملی متشکل از نمایندگان نهادهای ملی است که مایل است در مورد مسائلی که در سطح جهانی مطرح است صاحب نظر و موضع باشد تا بتواند از منافع کشور دفاع کند و در صورتی که کشور خود را از فضای بین المللی جدا کند به تدریج منزوی می شود. هدف کمیته این است که این حساسیت به نهادهای کشور منعکس شود که اگر فعال نباشند نهادهای بین المللی نیز به سراغ ما نمی آیند و نظرات ایران نیز انعکاسی در فعالیت نهادهای بین المللی نخواهد داشت. دکتر میلانی فر هم در این زمینه تأکید کردند که اگر ما میراث علمی و فرهنگی خود را در مجامع بین المللی ثبت و مکتوب کنیم بهتر می توانیم آن را به نام خود حفظ کنیم.

در ادامه توسط دکتر آخوندی تأکید شد که ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب ایرانی با توجه به امکانات و اشرافی که در این حوزه دارد می تواند همکاری قابل توجهی در این زمینه داشته باشد که توسط دکتر عصاره نیز تأیید و اشاره شد که ایران باید در این حوزه در عرصه بین المللی بسیار فعال باشد و اطلاعاتی که در این زمینه تبادل می شود جنبه محرمانه ندارد و نتایج آن به نفع ایران است در عین حال باید نسبت به انتشار اطلاعات علمی محرمانه حساس بود. ایشان پیشنهاد دادند که مجموعه ای در این زمینه شکل بگیرد که وضعیت و دیدگاه های ایران را برای ارائه به یونسکو تدوین و روشن نماید.

در نهایت دکتر اکرمی در جمع بندی مطالب اشاره کردند که گزارش یونسکو در مورد تبعات اخلاقی طب سنتی در سال ۲۰۱۰-۲۰۱۱ در حدود ۱۴ صفحه است و ذیل برخی عناوین هنوز مطلبی ارائه نشده است. در واقع این گزارش پیش نویس اولیه ای است که قابل تغییر است و فرصت بسیار مناسبی است که ایران در این زمینه ها مطالب خود را به طور مستدل و مستند ارائه کند. در این مورد باید به مفاد اعلامیه جهانی اخلاق زیستی و حقوق بشر نیز توجه و تکیه شود.

در ادامه دکتر آخوندی از حضور مهمانان جلسه تشکر کردند و اظهار امیدواری کردند که ستاد گیاهان دارویی در این زمینه با کمیته همکاری کند و در صورت لزوم یکی از اعضای کمیته می تواند جهت همکاری با ستاد معرفی شود. دکتر آخوندی اضافه کردند که شبیه سازی نیز به عنوان یکی دیگر از موضوعات دستور کار IBC از اهمیت برخوردار است و کمیته می تواند در این رابطه اقدام کند که موضع کشور در این زمینه روشن شود و چنان چه اعضا پیشنهادی دارند می توانند نهادی را در این زمینه معرفی کنند که روی این موضوع کار کند. مقرر شد که در جلسه بعد به این موضوع پرداخته شود.

در پایان جلسه خانم مهنام، دبیر کمیته نیز به قطعنامه های پیشنهادی ایران در کنفرانس عمومی یونسکو اشاره کرد. قطعنامه ایران با موضوع "پیشنهاد تهران برای برگزاری اجلاس منطقه ای در تهران با عنوان: توسعه فضاهای عمومی در کلان شهرها برای برقراری عدالت اجتماعی ضمن تأکید بر نقش جوانان" که با همکاری شهرداری تهران تهیه و تنظیم شده بود مورد استقبال حاضرین در کنفرانس قرار گرفت و مدیر کل یونسکو خانم بوکوا نیز در ارتباط با این قطعنامه اشاره داشتند که بهتر است این موضوع تنها به کلان شهرها محدود نگردد و با عنوان تمامی شهرها تصویب شود. این قطعنامه با بودجه ۵۰ میلیون دلار که تهران آن را

تأمین می نماید تصویب شد. در این کنفرانس پیش نویس قطعنامه دیگری نیز از سوی ایران ارائه شد که موضوع آن پیشنهاد تهران برای برگزاری نشست از رهبران مذهبی جهان برای تبیین دیدگاههای آنان در حوزه اخلاق زیستی و اخلاق زیست محیطی بود. در این پیشنهاد تأکید شده بود که با توجه به نقش محوری این رهبران و تاثیرگذاری ایشان چنین اقدامی می تواند نقشی مهم و قابل توجه در حفاظت از منابع زیست محیطی ایفا کند. با وجود استقبال اعضا به ویژه اظهار علاقه رییس جلسه و همچنین مدیر کل یونسکو به این پیشنهاد، این قطعنامه به دلیل نا مشخص بودن منابع تأمین بودجه به تصویب نرسید. وی در ادامه گزارش های مربوط به آخرین همایشهای COMEST, IGBC, IBC را نیز در اختیار حاضرین قرار داد و اشاره کرد که یونسکو برای دوره جدید چهارساله IBC (کمیته بین المللی اخلاق زیستی) به انتخاب اعضای جدید خواهد پرداخت و از اعضای کمیته خواسته شد تا در صورت تمایل رزومه خود را ارائه دهند تا در این رابطه مورد توجه یونسکو قرار گیرد. (شایان ذکر است، دکتر باقری به عنوان نایب رئیس کمیته برای دوره جدید انتخاب شدند).

بنابر پیشنهاد آقای دکتر آخوندی مقرر شد در جلسه آینده از دکتر باقر لاریجانی ریاست دانشگاه علوم پزشکی تهران برای حضور در جلسه دعوت به عمل آید که به ارائه نقطه نظرات و فعالیتهای خود بپردازند.

جلسه آینده کمیته (جلسه شانزدهم) در تاریخ ۲۰/۱۰/۹۰ از ساعت ۱۶ تا ۱۸ در محل کمیسیون برگزار خواهد شد. /ج

تنظیم

شیدا مهنام